

Motion till riksdagen

1989/90:N41

av Birgitta Hambraeus och Göran Engström

(båda c)

med anledning av prop. 1989/90:90 om forskning

Energiforskning

Energiforskningens betydelse ökar. Detta avspeglas inte i propositionen.

Världskommissionen för miljö och utveckling har överlämnat en rapport till FN:s generalsekreterare, den s.k. Brundtland-rapporten "Vår gemensamma framtid", som ligger till grund för den FN-konferens om miljön som Sverige tagit initiativet till och som kommer att äga rum i Brasilien 1992. Brundtland-rapporten framhäver att det är inom den förnybara energins ramar som mänskligheten måste utveckla framtidens energisystem. Dessa energikällor kan ge oss all den energi vi behöver. Men förutsättningen är att vi lär oss att använda den effektivare. Industrieländerna måste halvera sin energianvändning för att ge utrymme för u-länderna att öka sin. Detta kan ske utan sänkt levnadsstandard i de rika länderna. Det är väsentligt att Sverige satsar helhjärtat inom energiområdet i Brundtland-rapportens anda för att vi skall bli trovärdiga i vårt internationella agerande och därmed kunna påverka utvecklingen.

Internationella media är mycket intresserade av vår kärnkraftsavveckling. Så säger t.ex. Sveriges tekniske attaché i Västtyskland, att eftersom vi där åtnjuter stor respekt för vår tekniska skicklighet så tvivlar man inte ett ögonblick på att vi kommer att klara kärnkraftsavvecklingen, men är nyfiken på hur vi tänker bära oss åt. Skulle riksdagens energipolitiska beslut som upprepats varje år sedan folkomröstningen 1980 inte verkställas, förlorar Sverige i trovärdighet.

Kraftproducenterna har av tradition en stark ställning i Sverige. I deras intresse ligger att användningen av el ökar. Detta står i motsats till en globalt ansvarsfull energipolitik. Det är därför väsentligt att samhället ser till att energiforskningens ställning förstärks och blir oberoende av kraftindustrin.

Behåll energiforskningsnämnden!

Energiforskningsnämnden har utmärkt sig av ett framsynt agerande, obundet av de starka intressenterna på energiområdet. Det är därför fel att som regeringen föreslår avskaffa denna väl fungerande organisation. Den bör snarast utvidgas och få i uppgift att råda regeringen i hur forskningsresurser bäst sätts inom hela energiområdet.

Användning av fossila bränslen ökar kraftigt inom trafiken. Det finns drivmedelssystem som är helt fria från växthusgaser. Trafiken blir det kanske viktigaste utvecklingsområdet för att minska koldioxidutsläppen. Vätgas är ett intressant bränsle och bränsleceller ett annat. Tidsplaneringen bör forceras. Erfarenheter från utlandet bör tillgodogöras. Planering för forskning när det gäller drivmedel bör överföras från Transportforskningsdelegationen till Energiforskningsnämnden.

Utvärderingsgruppen

Det är illavarslande att regeringen föreslår inrättandet av en särskild grupp för utvärdering av forskning och utveckling inom energiområdet, fristående från regeringskansliet och programorganen och bestående bl.a. av företrädare för energibranschen (s. 444).

Denna bransch är redan alltför inflytelserik, välorganiserad och med stora ekonomiska resurser. Under olika namn arbetar man systematiskt, t.ex. genom att dela ut hela klassuppsättningar gratismaterial till skolor, journalistutbildning, masstidningar till hushållen, konferenser för skolledningar etc., för att motarbeta det av riksdagen gång på gång upprepade energipolitiska beslutet om en avveckling av kärnkraften och satsning på energihushållning och förnybara energikällor.

Den i propositionen föreslagna utvärderingsgruppen bör inte inrättas.

Energiforskning vid högskolan Falun/Borlänge

Den obundna forskningen om förnybara energisystem vid högskolorna bör stärkas.

Dalarna har goda förutsättningar att vidareutveckla förnybar energi och verka för en effektivare energianvändning. De flesta av länets kommuner har väl fungerande fliseldade fjärrvärmeverk. Hedemora kan bli först med den småskaliga biogasdrivna kraftvärmearläggning som utvecklats i Studsvik. Hedemora verkstäder kunde leverera utrustningen. Skogshögskolan i Garpenberg är pionjär inom forskningsområdet skogsenergi. Dalarnas forskningsråd har bl.a. gjort intressanta utredningar kring bioenergins möjligheter.

I Borlänges Teknikdalen bedrivs framgångsrika studier kring solenergi vid SERC, ett internationellt forskningsinstitut, med en avancerad mätutrustning. Årligen ordnar man välbesökta internationella konferenser.

Vägverk och banverk i Borlänge har intresse av transportsektorns energianvändning. Den tunga industrin i länet har goda erfarenheter av lönsam energieffektivisering. I Ludvika finns en gren av det världsomspännande energiföretaget ABB. Borlänge/Faluns högskola har bl.a. kompetens inom materialteknik, styr- och reglerteknik.

Det är viktigt att dessa forskningsmöjligheter samordnas och får ett heljärtat stöd från samhället, så att de kan bli betydelsefulla drivkrafter för framtidens energisystem. De nyare högskolorna måste få fasta forskningsresurser. Vid högskolan i Borlänge/Falun bör en professur inrättas i förnybara energisystem.

Hemställan

Mot. 1989/90

N41

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bibehållandet av *energiforskningsnämnden* och ökning av dess ansvarsområde.

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att *inte inrätta en särskild grupp för utvärdering* av forskning och utveckling inom energiområdet med företrädare för bl.a. energibranschen.

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättandet av en professur i förnybara energisystem vid högskolan i Falun/Borlänge.¹]

Stockholm den 20 mars 1990

Birgitta Hambræus (c)

Göran Engström (c)

¹ 1988/90:U6138

